

Cristina Cassar Scalia

VANINA GUARRASI

DE NACHTVISSERS

Siciliaanse thriller

INKIJKEXEMPLAAR

Cristina Cassar Scalia

DE NACHTVISSERS

Thriller

Vertaald uit het Italiaans door Rianne Aarts en Annemart Pilon

INKIJKEXEMPLAAR

Voor mijn moeder,
die me mijn liefde voor boeken heeft bijgebracht.

Op herinneringen jagen is nooit goed.
De mooie herinneringen kun je niet vangen en de lelijke
kun je niet vernietigen.

Giorgio Faletti, *Ik ben God*, De Fontein, 2010,
in de vertaling van Astrid de Vreede.

Personages uit de serie

Giovanna ‘Vanina’ Guarrasi, commissaris bij Zware Misdrijven,
recherche in Catania, en haar team:

Carmelo Spanò, hoofdinspecteur

Marta Bonazzoli, inspecteur

Nunnari, inspecteur

Salvatore Fragapane, brigadier

Lo Faro, agent

Hoofdcommissaris Tito Macchia, ook wel de Grote Baas genoemd

Adriano Calí, schouwarts en vriend van Vanina

Pappalardo, hoofdinspecteur technische recherche

Cesare Manenti, onderdirecteur technische recherche

Franco Vassalli, officier van justitie bij Zware Misdrijven

Eliana Recupero, officier van justitie bij Georganiseerde Misdaad

Roberto Terrasini, vervangend officier van justitie bij

Georganiseerde Misdaad

Biagio Patanè, gepensioneerd commissaris en vriend van Vanina

Angelina Patanè, de vrouw van Biagio Patanè

Federico Calderaro, Vanina’s stiefvader

Marianna Calderaro-Guarrasi, Vanina’s moeder

Costanza Calderaro, Vanina’s halfzus

Maria Giulia ‘Giuli’ De Rosa, advocaat en vriendin van Vanina

Bettina, Vanina’s buurvrouw

Luca Zammataro, journalist en de partner van Adriano Calí

Paolo Malfitano, officier van justitie in Palermo en Vanina’s ex

Personages uit *De nachtvisser*

Sante Tammaro, journalist

Manfredi Monterreale, kinderarts

Advocatenkantoor Ussaro:

Elvio Ussaro, advocaat en professor, hoofd kantoor

Lorenza Iannino, advocaat

Nicola Antineo, advocaat

Susanna Spada, advocaat

Valentina Borzì, stagiaire

Gianfranco Iannino, broer van Lorenza

Grazia Sensini-Iannino, vrouw en later weduwe van

Gianfranco Iannino en Lorenza's schoonzus

Eugenia Livolsi, jeugdvriendin van Lorenza Iannino

Raffaele Giordanella, arts in Montreal en ex-vriend van

Lorenza Iannino

Giuseppe Alicuti, parlementariër

Armando Alicuti, zoon van Giuseppe Alicuti

Laura Di Franco, in het verleden studente aan het conservatorium
in Rome en Ussaro's eerste vrouw

Angelica Di Franco, zus van Laura Di Franco

Tommaso Escher, oud-studiegenoot van Laura Di Franco en
tegenwoordig violist en muziekdocent aan het conservatorium
in Rome

I.

DE OUDE LAMP WAS EINDELIJK GAAN BRANDEN EN HING NU AAN DE haak waar hij een vierkante meter zee verlichtte.

Sante Tammaro stond in een hachelijke positie aan de achtersteven. Voorovergebogen over de rand stak hij zijn neus in de emmer met glazen bodem; af en toe draaide hij zich om om te controleren dat de harpoen en het schepnet binnen handbereik lagen.

Manfredi Monterreale keek met een uitgestreken gezicht naar de visspullen die ongebruikt op het dek van de sloep lagen. Met zijn handen stevig om de riemen geklemd neuriede hij een liedje van Fabrizio De André over een visser.

‘Wil je wel ’ns ophouden met dat gejammer, je jaagt de vissen nog weg’, riep Sante, die ineens omhoogkwam. De boot schommelde vervaarlijk heen en weer.

Manfredi liet de riemen los. ‘Aha, dus daarom heb je de afgelopen twee uur nog geen sardientje gevangen’, spotte hij terwijl hij de thermoskan greep die onder het bankje stond en door de beweging was omgevallen.

Sante wapperde met zijn hand om aan te geven dat die opmerking niet eens een reactie verdiende.

‘Hier,’ zei Manfredi en hij reikte hem het bekertje aan dat hij net gevuld had, ‘koffie, dan warm je een beetje op. Deze vochtige kou gaat door merg en been. Het is toch van de zotte dat ik niet lekker thuis in mijn bed lig, waar ik op dit tijdstip natuurlijkerwijs zou moeten zijn, maar waar ik nu urenlang van honderd meter afstand naar zit te kijken terwijl ik op dit bankje zit te klappertanden? Allemaal voor jou. En dan mag ik niet eens De André zingen.’

Nadat ze de lamp uit elkaar hadden gehaald en weer in elkaar hadden gezet – een heus museumstuk dat Sante na een lange zoektocht ergens had opgeduikeld en dat de ene keer wel en de andere

keer niet werkte – hadden ze een tijdje langs de kust gevaren. Nadat ze het laatste stuk hadden geroeid, want ‘anders gaan de vissen d'r vandoor’, hadden ze hun anker uitgegooid precies voor de rotsen waar Manfredi's appartement op uitkeek.

‘Je snapt er ook niets van, dokter Monterreale’, verzuchtte Tammaro. ‘Nachtvissen gaat heel langzaam, tijd bestaat dan even niet. Het is een filosofie, zeg maar.’

Manfredi keek hem weifelend aan. Ook hij nam een slok koffie. ‘Uiteraard, een visfilosofie’, zei hij gekscherend en hij schudde zijn hoofd.

Het hoe en waarom van hun vriendschap was voor hen allebei een raadsel. Manfredi Monterreale, kinderarts, kwam uit Palermo maar woonde sinds zeven jaar in Catania. Om precies te zijn in Aci Castello, op de tweede verdieping van een klein complex dat uitkeek op die zwarte rotsen, tussen het Castello Normanno en Aci Trezza, waar het vaartuig van zijn vriend op dat moment tegenover dobberde. Sante Tammaro was journalist, Catanees in hart en nieren en had een uitgesproken voorliefde voor politieonderzoek. Maar dan wel van het ongenueanceerde soort, waar wit wit is en zwart zwart en er geen grijstinten bestaan.

Manfredi bekeek zijn balkonnetje: vanaf hier leek het nog kleiner. Er stonden een paar planten die aan vervanging toe waren en het luik had een likje verf nodig. Als hij daar nou eens tijd voor had... Maar het was een charmant huis. Zijn perfecte habitat.

Hij reikte onder het bankje waar hij op zat en stopte de thermoskan terug in de rugtas.

‘Er stopt een auto onderaan je huis’, zei Sante.

Manfredi keek op. De straat eindigde bij zijn hek; daarna begon het rotsstrand, dat in dit seizoen niet volgebouwd was met het paalwerk van de strandtenten.

‘Ach, vast een stelletje op zoek naar wat privacy. In de winter is het hier 's avonds een komen en gaan...’

‘In de zomer net zo goed’, wierp Sante tegen. ‘Maar...’ vervolgde hij met samengeknepen ogen, ‘dat ziet er niet uit als een stelletje.’

‘Dan is het vast een eenzelvige, nachtelijke piekeraar. Haal je

nou geen hele filmscenario's in je hoofd, zo spannend is het niet, geloof mij maar.'

Maar Sante was in zijn hoofd al halverwege de film en rommelde in zijn canvas tas op zoek naar zijn verrekijker.

Hij bracht hem naar zijn ogen. 'Nou, het zijn er twee, twee mannen.'

'Dat zegt niets', zei Manfredi.

'Voor hetzelfde geld zijn het dieven die het op jouw huis gemunt hebben, terwijl jij hier de boel zit te bagatelliseren alsof alles tiptop in orde is.'

Manfredi zuchtte gelaten, pakte de verrekijker uit Santes handen en richtte hem op de auto.

De bijrijder stapte uit en opende de kofferbak. Hij pakte een grote koffer en begon die naar de rotsen te slepen. De bestuurder stak even zijn hoofd uit het raampje en trok het meteen weer terug.

'Sante, volgens mij zijn die niet geïnteresseerd in mijn huis. Maar ik heb wel het donkerbruine vermoeden dat ze met iets vreemds bezig zijn.'

Sante nam de verrekijker weer over en concentreerde zich op de man die over de rotsen liep, om aan het einde van de weg achter de muur te verdwijnen. Hij zag hem snel terugkeren, met lege handen, en weer in de auto stappen die met piepende banden wegreed.

'Ik durf m'n rechterbal erom te verwedden dat er iets gevaarlijks in die koffer zit. Of op z'n minst iets illegaals', merkte Sante opgewonden op. Hij ging naar de achtersteven en borg de schepnetten en harpoenen weer op in het achteronder. Hij haalde de emmer op en doofde de lamp. Hij trok de riemen in en legde ze op hun plek.

'We gaan', zei hij terwijl hij de motor liet zakken en hem startte.

'We gaan? Waarheen dan?' vroeg Manfredi stomverbaasd door de snelheid waarmee Sante de vissen aan hun lot had overgelaten. In nog geen drie minuten had hij de hele rambam opgedoekt die uren werk en geduld had gekost.

'Naar jouw huis', antwoordde Sante. Even zweeg hij, peinzend.

'Ik wil zien waar hij die koffer heeft gedumpt.'

2.

COMMISSARIS VANINA GUARRASI MAAKTE EEN PROP VAN HET PAPIEREN zakje met chocoladeroomvlekken waarvan de inhoud haar net weer had verzoend met de wereld. Schommelend op haar stoel liet ze het zakje door haar handen gaan en ze staarde naar de klok aan de muur van haar kantoor, die halfnegen aangaf. Vijf minuten later dan de vorige keer dat ze er een blik op had geworpen. Ze slurpte de laatste slok cappuccino uit de polystyreen beker, deed het lege suikerzakje erin en drukte de deksel erop.

Ze was met het verkeerde been uit bed gestapt. En ook nog eens te vroeg. Door het onmogelijke tijdstip waarop ze gisteravond, zoals altijd, eindelijk de slaap had kunnen vatten, had ze alles bij elkaar nog geen drie uur geslapen. En dat uitgerekend die ochtend: de eerste, en misschien de enige, van een van die zeldzame tussenfases tussen het archiveren van de ene moordzaak en het opduiken van de volgende. Een gelegenheid om zichzelf de geneugten toe te staan waar ze op hectische dagen gedwongen van af moest zien. Een geweldige kans, ware het niet dat die op haar het compleet tegenovergestelde effect had.

Vanina wist het maar al te goed: geen werk betekende geen gedachten en geen gedachten betekende dat andere, beklemmende gedachten de kop op zouden steken. Zo beklemmend dat ze zelfs bijna terugverlangde naar het ingewikkeldste spoor.

Ze deed een poging het zakje in de prullenbak te gooien, maar ze mikte te hoog en hij tuimelde door het open raam naar buiten.

'Potverd...' vloekte ze. Ze schoot overeind en rende naar de balkondeuren.

Voorzichtig stapte ze naar buiten, pakte een Gauloises en stak die nonchalant op terwijl ze haar blik over de straat liet glijden.

Op dat tijdstip was het op de Via Ventimiglia een chaos van

jewelste, net als op alle wegen die Catania van het centrum tot de Archi della Marina doorkruisen. Een toeterende rij auto's bestookte vasthoudend de kruising met de Via Vittorio Emanuele, die op dat moment geblokkeerd werd door drie achteloos geparkeerde auto's en twee stadsbussen.

Op de stoep kwam hoofdinspecteur Carmelo Spanò net over-eind uit een bukkende houding. Hij keek omhoog en speurde de ramen van het gebouw af. Toen keek hij zoekend naar links en naar rechts, tot hij bij het balkon van commissaris Guarrasi kwam. Glimlachend stak hij een hand op, in zijn andere hand had hij een maar al te bekende prop papier.

'Goedemorgen, chef!' riep hij voordat hij door de deur van het politiebureau stapte en hem achter zich dichttrok.

Vijf minuten later hoorde Vanina hem op haar deur kloppen.

'Die jongelui ook! Een beetje proppen papier naar nietsvermoedende mensen gooien, hoe komen ze erbij. Ik was net te laat om te kunnen zien waar-ie vandaan kwam', mopperde Spanò terwijl hij naast haar op het balkon kwam staan.

Vanina glimlachte bij zichzelf en zei niets. Ze bood hem een sigaret aan. Gelukkig gebruikten ze bij het café vlak bij haar huis in Santo Stefano geen papier met logo maar doodgewone witte zakken. Dat een plaatselijke jongere dertien – en een halve – kilometer aflegt om ontbijt te gaan halen in een dorpje aan de voet van de Etna, zou ook bij Spanò niet opkomen.

'Zo rustig als vandaag is het normaal nooit', constateerde Spanò.

Ook op de gang was het stil. Twee derde van het team van de recherche was die ochtend op de persconferentie van hoofdcommissaris Tito Macchia over het onderzoek naar afpersingspraktijken dat de vorige avond was afgerond met een dertigtal aanhoudingen, waaronder vier kopstukken.

De afdeling Zware Misdrijven was echter zoals elke ochtend bij elkaar gekomen in het kantoor ernaast. Ze kletsten en wisselden meningen uit tot commissaris Guarrasi haar opwachting maakte, standaard minstens een half uur te laat. Die ochtend waren ze helemaal van slag geweest toen Vanina al in haar kantoor bleek te

zitten op het moment dat zij binnenkwamen.

Ze deed net de balkondeur dicht om samen met Spanò naar hen toe te gaan, toen inspecteur Marta Bonazzoli in de kamer verscheen.

‘Chef, ik weet dat je het niet leuk vindt, maar ik vrees dat je aan de telefoon moet komen. Er hangt een opgewonden vrouw aan de lijn die beweert dat ze belangrijke informatie voor ons heeft. En ze wil alleen met jou praten, anders hangt ze weer op’, vertelde ze.

Vanina snoof. Het kwam steeds vaker voor dat mensen eisten persoonlijk met haar te praten. Dat was uiteraard de schuld van de media, die de laatste tijd haar gezicht en haar naam te pas en te onpas vertoonden; tot haar ontzetting werd haar verleden zelfs een paar keer genoemd. Palermo. Haar vader, inspecteur Giovanni Guarrasi, die vijfentwintig jaar geleden voor haar neus was afgeslacht door een commando van de cosa nostra. Haar jaren bij de maffiabestrijding. Paolo Malfitano, de officier van justitie van die afdeling, toentertijd haar vriend, die zij vier jaar geleden met een salvo uit haar kaliber 9 van een aanslag had gered, wederom gepleegd door de maffia. Overbodige verhandelingen, waar wat zij ‘de retoriek van de wettigheid’ noemde van afdroop en waarin zij, commissaris Giovanna Guarrasi, werd afgeschilderd als de rechtlijnige voorvechter van gerechtigheid. Een soort sheriff in een Siciliaans jasje.

‘Wat een gezeik’, mopperde ze terwijl ze de deur door ging.

In het kantoor naast het hare stonden brigadier Fragapane en inspecteur Nunnari over Bonazzoli’s bureau gebogen naar de telefoon te staren die van de haak lag.

Vanina wuifde ze aan de kant en ging op Marta’s ergonomische kniestoel zitten. Ze steunde met haar knieën op de speciale kussentjes, zoals ze Marta had zien doen, en meteen helde de stoel naar voren.

‘Guarrasi’, zei ze en ze zette de telefoon op de luidspreker.

‘Goedemorgen, commissaris.’ Het was even stil. ‘Het spijt me, het gaat om iets heel ernstigs en ik wilde dat u het met eigen oren zou horen.’ Er klonk een zachte vrouwenstem, die overduidelijk vervormd was.

‘Met wie spreek ik?’

‘Dat kan ik niet zeggen.’ Weer een stilte. ‘Commissaris Guarrasi, u moet naar me luisteren: ik weet zeker dat er vannacht een jonge vrouw is vermoord.’

Rondom het bureau vormde zich een kleine menigte. De commissaris zocht Spanò's blik, onder zijn fronsende wenkbrauwen.

‘En waar heeft deze moord plaatsgevonden?’

‘In een huis, aan de Via Villini a Mare.’

‘Hoe bedoelt u dat u het zeker weet? Was u getuige van het feit?’

‘Nee’, antwoordde de ander met opgewonden maar nog altijd gedempte stem. ‘Ik was geen getuige! Ik ben weggestuurd voordat... Ik kan het niet uitleggen. Ik smeeek u, ga kijken wat er is gebeurd. Ik weet zeker dat ik me niet vergis. Het huisnummer is 158.’

Vanina deed haar mond open om te antwoorden, maar aan de andere kant van de lijn klonk al een kort klikgeluid.

Een paar seconden lang keken ze elkaar zwijgend aan.

‘Wat een klinkklare onzin’, zei Fragapane.

‘Is het telefoontje niet toevallig via de centrale gegaan?’ vroeg Vanina aan Nunnari.

Spanò grimaste, hij vond dat geen plausibele theorie.

‘Nee, chef, ik heb het meteen gecontroleerd. Het was een rechtstreeks telefoontje’, antwoordde Nunnari.

‘Dus als we iets willen weten, moeten we het navragen bij de telefoonmaatschappij. Laten we voor de zekerheid maar meteen controleren of er uit dat gebied vannacht meldingen bij het alarmnummer zijn binnengekomen. Ordeverstoringen, verdachte activiteiten, mogelijke schietgeluiden... oftewel, de hele mikmak’, besloot Vanina tegen Nunnari, die knikte en meteen de kamer verliet.

Ze verschoof haar knieën, die pijn begonnen te doen, en de ergonomische stoel helde nog meer naar voren. Snel plantte ze haar ellebogen op Marta's bureau zodat ze niet met haar neus in het kartonnen bekertje zou belanden dat de inspecteur had laten staan. Een bruinachtig drankje dat naar hooi en kamille rook, met wat eucalyptustonen, een Zuid-Tirols kuuroord waardig.

‘Drink je nou nooit eens echte koffie, Marta?’ ontviel haar terwijl ze overeind kwam.

De jonge vrouw haalde zwijgend haar schouders op. Guarrasi en zij zouden het nooit eens worden over wat lekker eten en drinken was.

‘Sorry, chef,’ kwam Fragapane tussenbeide, ‘met alle respect, maar ik vond dat telefoontje echt...’

‘Ja, Fragapane, ik weet wat je van dat telefoontje vond,’ onderbrak Vanina hem, ‘maar zelfs als dat klopt, moeten we het op zijn minst wel checken.’

Fragapane knikte. Hij keek naar Spanò, met wie hij een kantoor deelde. De twee oudgedienden hadden er samen al vele dienstjaren op zitten.

Spanò was in gedachten verzonken. Hij was uiteraard ook niet overtuigd door het telefoontje, maar iets in de stem van de vrouw zat hem dwars. Misschien was het haar paniekerige toon nadat Guarrasi een beetje had aangedrongen, of misschien de stelligheid waarmee ze het adres had genoemd. In elk geval konden ze het telefoontje niet negeren.

‘Ik ga er wel even poolshoogte nemen, commissaris’, stelde hij voor.

Vanina antwoordde met een grijns. ‘Ja natuurlijk, terwijl ik hier op kantoor een beetje zit te verstoffen. We gaan samen, jij en ik. Ik ben wel nieuwsgierig geworden.’ Ze draaide zich naar Bonazzoli, die op het punt stond de laatste slok kruidenthee achterover te slaan, die inmiddels vast koud en nog smeriger was geworden. ‘Marta gaat ook mee, om haar een beetje af te leiden, want ze ziet er vandaag wat neerslachtig uit.’

‘Neerslachtig? Ik?’ reageerde Bonazzoli. Vanina’s deels welwillende en deels sarcastische blik weerhield haar ervan om meer te zeggen.

Het verkeer op de boulevard reed door zoals het alleen kon om halftien op een doordeweekse ochtend tegen het einde van de herfst, als het bij geen enkele Catanees meer opkomt om de rots-

stranden te bezoeken. Op een paar uitzonderingen na waren alle strandtenten gesloten. Het bijna lege fietspad werd bij elk beetje oponthoud overgenomen door opportunistische scooterrijders. Op de stoep aan de strandkant trotseerde slechts een handjevol hardloophanaten in marathonkleding het novemberzonnetje, dat op die ochtend met die heldere lucht een kracht had die grensde aan de uv-index van eind juli. Alleen in de cafés aan de linkerkant leek het niet veel rustiger te zijn, daar hadden ze nog behoorlijk wat klanten.

De dienstauto reed gestaag door met Marta achter het stuur. In de bijrijdersstoel, met haar elleboog tegen het raampje geleund, een verse sigaret tussen haar lippen en haar aansteker al in de hand, bekeek Vanina de rij villa's en bungalows bovenaan de rotsen ten noorden van de jachthaven van Ognina, richting de straat die de vrouw aan de telefoon had doorgegeven.

Ze reden de Via Villini a Mare in en gingen stapvoets verder tot huisnummer 158: een klein, nietszeggend strandhuis, behoorlijk afgelegen en zonder uitzicht op het rotsstrand.

Vanina en Spanò stapten uit, waarna Marta de auto langs de omheining parkeerde, een laag muurtje met gaas ertegenaan waar klimplanten overheen groeiden die al rode bladeren hadden. Achter een wit ijzeren hek liep een onverhard pad dat een kleine, niet bijster goed onderhouden tuin in tweeën deelde en eindigde bij een huisje van twee verdiepingen, dat op het oog in goede staat verkeerde.

Hoofdinspecteur Spanò liep naar de intercom naast het hek en belde aan.

'Ik denk niet dat je antwoord krijgt, Spanò', voorspelde Vanina en ze liep naar een deel van de muur waar geen gaas zat. Het leek een vakantiehuis dat voor de winter gesloten was. De staat van de tuin, die amper onderhouden maar niet overwoekerd was, de vergrendelde luiken die wel in goede conditie waren, het hek dat wel een likje verf kon gebruiken maar niet al te erg afgebladderd was: alles wees op een woning die pas een paar maanden leegstond.

Spanò kwam dichterbij, met zijn telefoon aan zijn oor.

‘Bij 112 hebben ze geen meldingen binnengekregen’, vertelde hij nadat hij had opgehangen.

Vanina reageerde met een knikje, haar blik gericht op het pad.

‘Chef, het ziet er naar uit dat Fragapane gelijk heeft. Het huis is afgesloten en er kan binnen wel van alles zijn, misschien zelfs een lijk van een meisje, maar...’

‘Heeft het gisteravond ook in Catania geregend?’ onderbrak Vanina hem, zonder haar blik af te wenden en de sigaret rokend die ze had aangestoken zodra ze was uitgestapt. In Santo Stefano, het dorpje aan de voet van de Etna waar zij woonde, had het de vorige avond gehosd. Het was niet ver weg en toch gebeurde het maar zelden dat de weersomstandigheden in de stad hetzelfde waren. De schuld van – of de verdienste van, net hoe je het zag – de Muntagna, hun vulkaan.

‘Ja, het heeft hier aan zee ook geregend’, antwoordde Bonazzoli, die in de tussentijd op het muurtje was gaan zitten en dezelfde richting op keek.

‘Dus die bandensporen op dat pad kunnen logischerwijs alleen van vandaag zijn’, zei Vanina, wijzend naar de overduidelijke sporen op het weggetje.

‘Of van vannacht’, vulde Marta aan.

Spanò leunde ver genoeg voorover om te zien waar zijn chef naar wees. Het spoor was behoorlijk diep, wat erop duidde dat het op een natte ondergrond was gemaakt. En dat het niet voor de regen van de vorige avond getrokken was, want dan zou het wel weggespoeld zijn.

‘Jongens, dit vraagt om een inspectie, een grondige. We moeten achterhalen van wie dit huis is’, kondigde Vanina aan terwijl ze van de losliggende steen stapte waar ze op geklommen was.

Het was een gevoel, alleen een gevoel – een lichte onrust die haar overviel wanneer een detail haar niet overtuigde of wanneer, in Spanò’s woorden, ‘er een dode in de buurt was’. Het kon uiteraard gewoon een indruk zijn, of misschien kwam het wel voort uit een overmaat aan ijver, of erger nog, uit de pure verveling van iemand die aan de speurdersziekte lijdt en het niet kan geloven

dat ze een nieuwe zaak in handen heeft, maar op dat moment kon het Vanina weinig schelen. Iets zei haar dat het telefoontje van die ochtend allesbehalve klinkklare onzin was geweest. En nu wilde ze duidelijkheid.

De dag had de juiste wending genomen.